

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Udo	Datum	9 mei 2023
Doorkiesnummer	030 286 5589	Kenmerk	11136766
E-mail	j.udo@utrecht.nl	Onderwerp	Actualisatie referendumverordening
Bijlage(n)	- Concept Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht, incl. toelichting (geactualiseerde versie) - Toelichting belangrijkste wijzigingen t.o.v. referendumverordening 2017 - Advies referendumcommissie (23/3/2023)	Beleidsveld	Burgerzaken

Geachte leden van de raad,

In Utrecht kennen we het raadgevend referendum als één van de instrumenten waarmee inwoners invloed kunnen uitoefenen. Dit instrument is ontstaan op initiatief van de raad. In de ‘verordening raadgevend referendum 2017 gemeente Utrecht’ (hierna de referendumverordening) staan de regels beschreven over onder andere wie er een verzoek kan doen, het aantal benodigde stemmen, de termijnen die gelden, etc. Op basis van de verordening voert het college de referendumprocedure uit.

Ik hecht waarde aan een zorgvuldige en navolgbare uitvoering van de referendumprocedure. Om dit te borgen is een (technische) actualisatie van de huidige referendumverordening nodig. In deze brief licht ik toe wat de belangrijkste wijzigingen zijn ten opzichte van de huidige verordening. Een conceptverordening waarin alle technische aanpassingen zijn verwerkt vindt u in de bijlage, inclusief een informatieve toelichting, een overzicht van de belangrijkste wijzigingen en het advies van de referendumcommissie over de conceptverordening (geactualiseerde versie).

Toelichting belangrijkste wijzigingen

Hieronder licht ik een aantal belangrijke wijzigingen toe die zijn aangebracht in de concept verordening (ten opzichte van de huidige verordening uit 2017). Een uitgebreide toelichting op de wijzigingen staat in de bijlage. De aanpassingen zijn erop gericht om de verordening aan te laten sluiten bij op dit moment geldende wetgeving (o.a. Kieswet) en de huidige uitvoeringspraktijk en om juridische begrippen te preciseren. Daarnaast zijn de aanpassingen gericht op het verbeteren van de uitvoerbaarheid en leesbaarheid. Hiervoor is gebruik gemaakt van de [VNG-modelverordening](#). De referendumcommissie heeft op 23 maart jl. advies gegeven over de concept verordening (zie bijlage). Dit advies is betrokken bij de actualisatie.

Naar aanleiding van de uitvoering van het referendumverzoek over de RSU in 2021 en de [adviezen van de referendumcommissie](#) hierover destijds, blijkt dat de huidige verordening uit 2017 op een aantal onderdelen niet goed uitvoerbaar is. Dit heeft onder meer betrekking op de geldigheid van ondersteuningsverklaringen. Ook recent adviseerde de referendumcommissie naar aanleiding van het inleidend verzoek voor een referendum over het versneld invoeren van betaald parkeren een

aanpassing te doen in de verordening. Dit had betrekking op het preciezer definiëren van het begrip raadsbeslissing. Deze adviezen zijn ook verwerkt in de actualisatie van de referendumverordening.

Huidige wetgeving en uitvoeringspraktijk

De verordening van 2017 sloot nog aan op de procedure uit de (landelijke) wet Raadgevend Referendum. Deze wet is in 2018 ingetrokken. Daarnaast is de verordening in lijn gebracht met de Kieswet (geldend vanaf 1 januari 2023). De termijnen uit de verordening zijn zo opgeschreven, dat deze aansluiten bij de systematiek uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het artikel over de uitzonderingsgronden is verduidelijkt en in lijn gebracht met actuele wetgeving en huidige uitvoeringspraktijk.

Definitie begrip raadsbeslissing

Het begrip raadsbeslissing is preciezer gedefinieerd conform de recente adviezen van de referendumcommissie ([29 maart](#) en [4 april](#) jl.): een raadsbeslissing is een schriftelijke beslissing van de raad, met uitzondering van moties en niet aangenomen voorstellen. Door te spreken van een raadsbeslissing kunnen bijvoorbeeld wel visiedocumenten aan een referendum worden onderworpen. Tenzij er uiteraard sprake is van een uitzondering. Moties dienen te worden uitgesloten, omdat deze meestal een oproep aan het college bevatten. Ook over niet aangenomen (verworpen) (initiatief)voorstellen is geen referendum mogelijk, er vindt immers geen verandering plaats in een bestaande situatie.

Uitvoerbaarheid en leesbaarheid

De formulering over de ondersteuningsverklaringen voor het inleidend en definitief verzoek is verduidelijkt. De nieuwe formulering geeft duidelijkheid voor zowel de indiener als de (ambtelijke) uitvoering. Voor een inleidend verzoek zijn 1.000 ondersteuningsverklaringen nodig en voor het definitieve verzoek 10.000 nieuwe ondersteuningsverklaringen. Het onderscheid in twee fases en dat er nieuwe ondersteuningsverklaringen nodig zijn is hiermee verduidelijkt.

De opbouw en formulering van de geactualiseerde verordening is naar voorbeeld van de VNG-modelverordening aangepast. En hierdoor beter leesbaar voor inwoners van gemeente Utrecht.

Rol referendumcommissie

Op basis van advies van de referendumcommissie zelf (zie bijlage, advies 23 maart jl.) is hun adviserende en toezichthoudende rol aangescherpt. Zij geven in de geactualiseerde versie van de verordening geen advies meer over de beoordeling van het aantal geldige ondersteuningsverklaringen en de vaststelling van de datum van stemming. De referendumcommissie geeft wel advies over de formulering van de vraagstelling. Verder is onder meer de regeling van werkzaamheden van de referendumcommissie, herbenoeming van leden van de referendumcommissie, de behandeling van klachten geactualiseerd en de openbaarmaking van de adviezen aangescherpt.

Vervolg

Om een zorgvuldige uitvoering te borgen is actualisatie van de referendumverordening nodig. Hiervoor bied ik u graag bijgaande stukken aan. Dit kunt u als basis gebruiken om het gesprek te voeren over de bedoeling dat u als raad heeft met het instrument en erover te besluiten. De referendumcommissie is ingesteld om u te adviseren over wijzigingen in de verordening. Het college tenslotte, wordt graag in de gelegenheid gesteld een toets op uitvoerbaarheid te doen in geval van een gewijzigd voorstel.

Met vriendelijke groet,

Sharon A.M. Dijksma